

Posudek

Michal Bezděka, Pražské jaro a NDR. Bakalářská práce. IMS FSV UK, Praha 2009, 56 s.

Autor se věnuje recepci pražského jara v NDR. Práce je rozdělena na čtyři hlavní části. První část („NDR v období před Pražským jarem“) přináší stručnou charakteristiku východoněmeckého režimu a společnosti v 60. letech. Ve druhé části se autor věnuje přijetí československých reforem východoněmeckou společností i v rámci SED. Třetí část reflektuje reakce východoněmecké společnosti na násilné potlačení pražského jara – autor se přitom zabývá především rozličnými formami protestů a hodnocením jejich rozsahu. Tato kapitola je také doplněna o srovnání protestů v NDR po 21. srpnu 1968 s východoněmeckou reakcí na maďarskou krizi v r. 1956 a s polskými reakcemi na invazi do Československa. Poslední kapitola je věnována úvahám o dlouhodobějším vlivu pražského jara na NDR. Autor přitom zohledňuje jak ideologické důsledky invaze (invaze vedla podle něj také v NDR k diskreditaci ideje socialistického politického zřízení jako takového), dlouhodobým vlivům na východoněmeckou společnost (uzavření se do soukromí v 70. a 80. letech) a významu pražského jara pro vývoj východoněmecké opozice.

Práce je ukončena shrnujícím závěrem a seznamem literatury.

Téma práce je nepochybně zajímavé a autorovi se daří v hlavních rysech se s danou problematikou **úspěšně vyrovnat**. Ocenit je nutné především stručné (avšak výstižné) vykreslení NDR v šedesátých letech, stejně tak jako vyvážené představení daného problému v následujících kapitolách. Vzhledem k tomu, že se jedná o bakalářskou práci nepůsobí ani rušivě ta skutečnost, že autor se opírá výlučně o (relevantní) sekundární literaturu. Téma práce i její zpracování však přímo volají po tom, aby se autor dané problematice věnoval hlouběji – tentokrát však již na základě archivních dokumentů.

Práce přesto vykazuje některé **nedostatky**:

- 1) Formulační problémy: na některých místech se autor vyjadřuje zbytečně krkolomně („Výsledkem pak bylo široké názorové spektrum na československý vývoj ve východoněmecké společnosti...“, s. 18, či ještě nápadněji: „Mnoho obyvatel východního Německa bylo také přesvědčeno v tradiční ekonomickou zaostalost Československa a Polska.“, s. 23) a přebírá jazyk citovaných dokumentů („Když se 30. července konalo zasedání politbyra ÚV SED, bylo na něm konstatováno...“, s. 26).
- 2) Věcné chyby se autor dopouští na s. 19, kde v kontextu postoje SED k československým reformám na jaře 1968 píše, že „SED... musela v této době čelit nově nastolené východní politice kabinetu Williho Brandta“ (Brandt se stal kancléřem až v r. 1969!)
- 3) Na čtenáře působí nepříjemně i opakování argumentů kapitoly 2.1. v kapitole 2.3. Za úvahu by stálo spíše obě kapitoly, věnované v podstatě reakcím společnosti NDR, spojit.
- 4) Přiznám se, že komparaci reakcí NDR na pražské jaro s reakcemi NDR na Maďarsko 1956 a s polskými reakcemi na ČSSR 1968 nepovažuji za vydařenou. Myšlenka je to nepochybně správná, avšak (1) v takto rozsahem omezené práci obtížně proveditelná a (2) chybí také vůbec zdůvodnění výběru těchto tří „reakcí“. Takto působí celý pokus o

srovnání spíše uměle a nezapadá do celkového kontextu práce. Vhodnější by bylo tyto – ostatně tak jako tak spíše stručné - vývody integrovat do textu samotného a nevyčleňovat je do zvláštních kapitol.

- 5) V neposlední řadě se domnívám, že pro bakalářskou práci je zcela zbytečné „vrstvit“ řadu otázek a hypotéz, jak se tomu děje i v případě této práce. Výsledkem je poté práce, kdy není jasné, co je vlastně jejím tématem a cílem, ke kterému chce autor dospět. Přitom i pro tuto práci by bylo více než dostatečné, kdyby se autor koncentroval pouze na představení a interpretaci samotné recepce pražského jara v NDR. Právě proto je kapitola věnovaná dlouhodobějším vlivům pražského jara na NDR – především pak na východoněmeckou opozici – v takto koncipované bakalářské práci již zcela nadbytečná: otevírá totiž další problém, který by si zasluhoval zpracování v samostatné práci (i s ohledem na nutnost reflexe německé diskuse o teoretickém vymezení pojmu „opozice“ v NDR a širěji v sovětských satelitech). Takto působí celá kapitola spíše jako výpisky z příslušné literatury.

Výše zmíněné námitky však směřují spíše ke struktuře práce a k jejím formálním náležitostem než k jejímu samotnému obsahu. Pokud si čtenář odmyslí výše zmíněné námitky, které však, jak již bylo naznačeno, by mohly být vcelku snadno odstraněny, jedná se o práci kvalitní, založenou na recepci relevantní německé i české odborné literatury. Práce navíc svědčí i o zájmu o danou problematiku, který by mohl být, jak jsem se již zmínil, dále rozvinut v hlubším odborném výzkumu.

Práce splňuje proto všechny požadavky kladené na bakalářskou práci a v závislosti na výsledku obhajoby navrhuji hodnocení **výborně – velmi dobře**.

